

nota

TER BESLUITVORMING

Aan: MPVO

Primair Onderwijs

Van

2 - Persoonsgegevens

Datum

07 juni 2023

Referentie

Bijlagen

Intern OCW afgesteld

KenO, PO, VO

Verzamelbrief primair en voortgezet onderwijs

Aanleiding

- Met bijgevoegde brief informeert u de Tweede Kamer over de stand van zaken van een aantal aangenomen moties en toezeggingen. Ook schetst u de voortgang op enkele thema's en biedt u via deze brief een aantal onderzoeken aan de kamer aan.
- De onderwerpen hebben alleen betrekking op de DGPV-kolom.
- Het doel is om de brief nog voor het zomerreces naar de Kamer te sturen.
- Het dossier met beslisnota's volgt nog.

Geadviseerd besluit

- Het verzenden van bijgevoegde brief, bijlagen en beslisnota's aan de Tweede Kamer.

Kernpunten

Met bijgevoegde brief informeert u de Tweede Kamer over de volgende onderwerpen:

- Beschikbaarheid van persoonlijk contact over mentaal welzijn
- Wachtlijsten (voortgezet) speciaal onderwijs
- Niet-bekostigde initiatieven
- Reactie klachtenrapportage van LBVSO over passend onderwijs
- Veilig thuis bij geschil over passend onderwijs
- Leerlingenvervoer
- Nieuwkomers
- Brede ontwikkeling van het jonge kind
- Hoogbegaafdenonderwijs
- Leven lang ontwikkelen
- De discriminatoire aanpak van het Fries in het onderwijs
- Kerndoelen moderne vreemde talen
- Vervolgperiodiek onderhoud van het curriculum
- Programma schoolmaaltijden
- Monitoringsonderzoek strategisch personeelsbeleid in het vo
- Onderwijsresultatenmodel
- Verankering schoolteam als voorwaarde voor onderwijsverbetering
- Subsidieregeling voor energiecompensatie
- Beëindiging expertise-en garantiebekostiging
- Onderzoek naar de kwaliteit van voorschoolse educatie

- Onderzoek naar invoering en effecten van maatregelen gericht op voorschoolse educatie
- Peil.Burgerschap s(b)so
- Monitoring en evaluatie van maatregelen gelijke onderwijskansen

Toelichting

Leerlingenvervoer en de verbeteragenda doelgroepenvervoer.

- In de brief bij de Voortgangsrapportage passend onderwijs heeft u toegezegd terug te komen op de stand van zaken van de drie moties over het leerlingenvervoer. De onderwerpen van deze moties, waaronder het afzien van aanbesteding en toezicht op het leerlingenvervoer, maken onderdeel uit van de verbeteragenda doelgroepenvervoer, waarvan het ministerie van VWS trekker is.
- Eerder is gecommuniceerd dat het ministerie van VWS de verbeteragenda voor de zomer aan de Tweede Kamer zou sturen. VWS heeft laten weten dat dit helaas niet gaat lukken. Hierover is contact opgenomen en afgesproken is dat dit zo snel mogelijk na de zomer gebeurt.
- Met VWS is afgesproken dat MPVO en SVWS in september elkaar nog treffen over de uitkomsten van de verbeteraanpak.

Beschikbaarheid van persoonlijk contact over mentaal welzijn

- De passage 'beschikbaarheid van persoonlijk contact over mentaal welzijn' staat onder voorbehoud in de brief. In het debat Zorg en Onderwijs heeft het lid Pouw-Verweij (JA21) gevraagd of u bereid bent in gesprek te gaan met het onderwijsveld over de vraag of er aan het eind van elke communicatielijn een persoon is met wie een leerling of student in gesprek kan over mentaal welzijn. Wegens tijdgebrek heeft u deze vraag niet kunnen beantwoorden. Uw PA legt dit antwoord voor aan het lid Pouw-Verweij met de vraag of zij graag ziet dat het antwoord meegaat in een brief. Zo ja, dan wordt deze passage opgenomen in de brief. Zo niet, dan wordt de passage er weer uitgehaald.

Beëindiging expertise- en garantiebekostiging

- De sectorraad GO is op de hoogte gebracht dat de EGB wordt afgeschaft en dat het budget voor andere doeleinden wordt ingezet. Ze hebben aangegeven te willen reageren op dit besluit.

nota

TER BESLUITVORMING

Aan: MPVO

Kansengelijkheid en Onderwijsondersteuning

Van

2 - Persoonsgegevens

Datum

23 mei 2023

Referentie

38009260

Bijlagen

1. Geadviseerde opbouw
subsidieregeling

2. Overzicht toezeggingen
subsidieregeling

Subsidieregeling "begaafde leerlingen in po en vo"

Aanleiding

In deze nota worden enkele besluiten voorgelegd met betrekking tot de uitwerking van een subsidieregeling hoogbegaafdheid – waarin ook de incidentele middelen voortkomend uit het amendement van Paul (VVD) en Van Meenen (D66) worden meegenomen. In de Kamerbrief over de uitwerking van het plan van aanpak hoogbegaafdheid, van 23 december 2022, zijn tien maatregelen aangekondigd om het onderwijs aan (hoog)begaafde leerlingen beter vorm te geven.¹ Een subsidieregeling is één van deze maatregelen.

U heeft toegezegd de subsidieregeling voor de zomervakantie open te stellen. Om dit goed te doen, vragen wij nu een aantal besluiten van u welke worden meegenomen in de verdere uitwerking van de regeling. In bijlage 1 vindt u een overzicht van relevante toezeggingen.

Geadviseerd besluit

1. Gaat u ermee akkoord:
 - a) dat vanaf 2024 de volledige €28 miljoen uit het CA-akkoord wordt opgenomen in de subsidieregeling, in plaats van (een deel van) deze middelen op te nemen in de lumpsumbekostiging van samenwerkingsverbanden?
 - b) om de subsidieregeling te laten lopen tot 31 december 2025, waarna deze kan worden opgenomen in de lumpsumbekostiging aan samenwerkingsverbanden?
2. Gaat u akkoord met de voorgestelde uitwerking van de subsidieregeling zoals toegelicht in deze nota, waarbij de cofinanciering 50% blijft en er onder andere is opgenomen dat de middelen onder meer ingezet worden voor het versterken van peergroup onderwijs?

Kernpunten

- Gevraagd wordt een besluit te nemen over de looptijd van de subsidie en wanneer de gelden toegevoegd kunnen worden aan de bekostiging aan samenwerkingsverbanden. Hiervoor leggen wij twee opties aan u voor, waarbij wij u adviseren voor optie 1 te kiezen (zie ook toelichting bij beslispunt 1).
- Voor de verdere uitwerking van de regeling doen wij een aantal

¹Kamerstukken II, 2021-2022, 3 1497 nr. 445

voorstellen (zie ook toelichting onder beslispunt 2), waarvan we er hier graag een paar uitlichten.

- We stellen voor de subsidieregeling te verdelen in twee delen, waarbij samenwerkingsverbanden voor beide delen of voor één van de beide delen subsidie kunnen aanvragen.
- Voorgesteld wordt om voor beide delen aparte subsidievoorwaarden op te stellen, zodat u conform uw toezegging aan de Tweede Kamer kunt borgen dat de middelen uit het amendement ook echt besteed worden aan het versterken en borgen van voltijd HB-voorzieningen. De twee delen zijn:
 - I. Middelen algemeen bestemd voor ondersteuning aan (hoog)begaafde kinderen. Het gaat om het reeds structureel beschikbare budget van €14 miljoen. Per 2024 wordt dit bedrag structureel verdubbeld met CA-middelen, waardoor er vanaf 2024 in totaal €28 miljoen beschikbaar is (zie ook afbeelding 1 in de toelichting);
 - II. Middelen specifiek bestemd voor het versterken van voltijd hoogbegaafdheidsvoorzieningen, €9,5 miljoen incidenteel in 2023 voortkomend uit het amendement van Paul en Van Meenen.²
- Voor dit tweede deel worden sub-criteria opgesteld met betrekking tot de voltijd HB-voorzieningen, zodat tegemoet gekomen wordt aan de toezegging dat deze middelen ook daadwerkelijk terecht komen bij voltijd HB voorzieningen. Onder meer nemen we op: 50% cofinanciering door het samenwerkingsverband, minimaal één klas, met tenminste vijf leerlingen, waarbij de wettelijke uitgangspunten en doelstellingen gelden, gericht op voltijd aanbod voor (hoog)begaafde leerlingen en waarbij expertise aanwezig is op hoogbegaafdheid.

Curatief/preventief voltijd HB-onderwijs

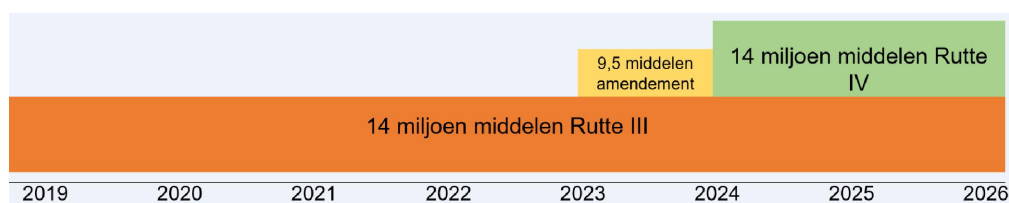
- Zowel in het rondetafelgesprek, als in het TK-debat over passend onderwijs (5 april) en het daaropvolgende tweeminutendebat zijn er vragen gesteld over curatief en preventief voltijd HB-onderwijs. De term 'curatief' is afkomstig uit het onderwijsveld. Wij adviseren u niet meer te spreken over curatief voltijd HB-onderwijs, maar peergroup onderwijs.
- Zo wordt voorkomen dat onbedoeld het signaal wordt afgegeven dat er vooral curatief onderwijs voor (hoog)begaafde leerlingen binnen samenwerkingsverbanden aanwezig moet zijn. Het is aan samenwerkingsverbanden om hun regio goed in kaart te hebben en te bezien hoe het onderwijs passend en dekkend kan worden vormgegeven, zowel voor leerlingen die al langer thuiszitten als wel om dat te voorkomen.
- Ook denken wij - en experts bevestigen dit - dat deze termen niet wenselijk zijn om te gebruiken, omdat het suggereert dat hoogbegaafdheid een aandoening is die dan wel curatief, dan wel preventief kan worden aangepakt.

²Kamerstukken II, 2022-2023, 36200- VIII, nr. 61

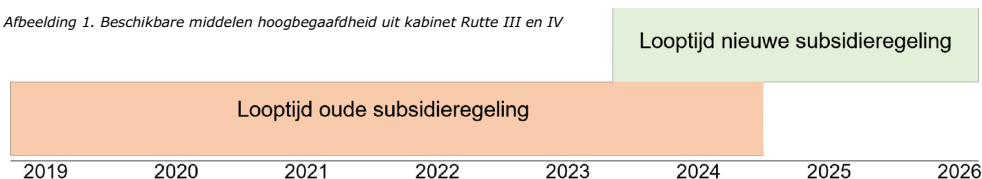
Toelichting

Ad 1) Inzet middelen via subsidie (beslispunt 1) – twee opties

- In de Kamerbrief over de uitwerking plan van aanpak hoogbegaafdheid³ heeft u toegezegd dat tegen het einde van de vigerende subsidieregeling wordt bekeken of deze middelen kunnen worden opgenomen in de lumpsumbekostiging. Deze middelen zijn structureel beschikbaar op de begroting.
- Deze regeling liep oorspronkelijk van 2019 t/m 1 januari 2024, waarbij de middelen zijn uitgekeerd in de kalenderjaren 2019 t/m 2022.
- Vanwege corona hebben samenwerkingsverbanden de mogelijkheid gekregen om verlenging aan te vragen van het bestedingstermijn, tot 1 augustus 2024. Ongeveer de helft van de samenwerkingsverbanden heeft daar gebruik van gemaakt.

Afbeelding 1. Beschikbare middelen hoogbegaafdheid uit kabinet Rutte III en IV

- ~~Afbeelding 2. Beschikbare middelen hoogbegaafdheid in subsidieregelingen.~~ Er moet een keuze gemaakt worden in de duur van de nieuwe subsidieregeling en of en wanneer de gelden toegevoegd kunnen worden aan de lumpsum.
- De eerste optie is dat: de volledige €28 miljoen per 2024 – en €14 miljoen in 2023 – in een nieuwe subsidieregeling vorm wordt gegeven die loopt tot 31 december 2025.
 - Hierdoor is er directer sturing mogelijk op de inzet van de middelen;
 - Tegen deze optie spreekt een risico op dubbelfinanciering in 2023, aangezien een deel van de samenwerkingsverbanden verlenging heeft aangevraagd en de middelen beschikbaar uit de lopende subsidie (2019 t/m 1 augustus 2024) mogelijk nog uitkeert tot in 2024.
 - Daarnaast, vragen we van samenwerkingsverbanden, net als bij de lopende subsidieregeling, 50% cofinanciering.
 - Het maximumbedrag dat samenwerkingsverbanden kunnen

³Kamerstukken II, 2022-2023, 31497 nr. 445

aanvragen in 2023 verschilt van 2024 (en het vervolg van de regeling) als de €28 miljoen volledig wordt opgenomen in de regeling. Samenwerkingsverbanden geven dan bij de subsidieaanvraag aan welk bedrag zij voor 2023 en per 2024 willen aanvragen.

- Het is mogelijk dat samenwerkingsverbanden een lager subsidiebedrag aanvragen of de subsidie niet aanvragen, omdat zij dit mogelijk niet kunnen co-financieren.
- Voor deze optie spreekt dat er nog altijd een grote opgave is met betrekking tot de ondersteuning aan hoogbegaafden en dat het nu toevoegen aan de lumpsum van samenwerkingsverbanden er toe kan leiden dat de totale middelen hiervoor beschikbaar afnemen.
- De tweede optie is dat: de sinds 2019 beschikbare €14 miljoen per 2024 toegevoegd worden aan de lumpsum – zodat samenwerkingsverbanden daarmee huidige activiteiten kunnen doorzetten – en de extra €14 miljoen CA-middelen per 2024 beschikbaar te stellen met een subsidie.
 - De lopende subsidieregeling wordt zo verduurzaamd en activiteiten die al gestart zijn kunnen structureel worden doorgezet. Dit komt tegemoet aan de roep van het veld om de middelen structureel te maken.
 - Hiermee wordt voorkomen dat subsidie op subsidie wordt gestapeld. Een subsidie is in principe bedoeld als tijdelijk stimuleringsinstrument en gerichte subsidie vanaf 2019 t/m 2025 is relatief lang.
 - Er is bij deze optie echter geen garantie dat het geld uit de lumpsum wordt ingezet voor hoogbegaafdheid.

We adviseren u om te kiezen voor optie 1. Zo houdt u meer focus en meer sturing op de gelden en hoe ze ingezet worden. Dit past ook met de aandacht die hier politiek voor bestaat en de nadruk die u hebt gelegd in het plan van aanpak hoogbegaafdheid.

Ad 2) Voorgestelde uitwerking van de regeling (beslispunt 2)

Borgen en versterken voltijd HB-onderwijs – strekking amendement

- In het amendement van Paul (VVD) en Van Meenen (D66) wordt genoemd dat in een nieuwe subsidieregeling - naast de beschikbare €9,5 miljoen in 2023 - wordt toegewerkt naar een regeling waarin het voltijd HB-onderwijs wordt geborgd en versterkt. Er zijn verschillende opties om hieraan tegemoet te komen.
- *Optie 1:* net als in de huidige regeling nemen we in de nieuwe regeling op dat samenwerkingsverbanden 50% co-financieren. Hierdoor wordt in algemene zin ingezet op het borgen van het HB-aanbod, waarbij samenwerkingsverbanden kunnen kiezen deze middelen in te zetten voor voltijd HB-voorzieningen. Echter is niet expliciet opgenomen dat het voltijd HB-aanbod wordt geborgd en versterkt.
- *Optie 2:* De cofinanciering zoals hierboven omschreven aanhouden en daarbij aanvullend opnemen dat de middelen onder meer ingezet moeten worden voor het versterken van peergroup onderwijs (onderwijs

met gelijken) voor het hele begaafdheidspectrum, waarbij tegemoet gekomen wordt aan de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de (hoog)begaafde leerlingen in hun regio.

Wij adviseren u om te kiezen voor optie 2. Voor (hoog)begaafde leerlingen heeft (een deel van hun schooltijd) onderwijs krijgen samen met peers een positief effect op onder andere de socialemotionele ontwikkeling⁴. De subsidieregeling kan, door te kiezen voor optie 2, hierop een stimulerend effect hebben. Het is dan aan samenwerkingsverbanden om te bepalen in welke vorm zij dit doen. In de regeling is opgenomen wat er onder deze extra ondersteuning wordt verstaan.

Subsidie op hoofdlijnen

- De subsidie is een vervolg op de subsidie "begaafde leerlingen po en vo" (2019-2024) en zal er op hoofdlijnen als volgt uitzien:
 - De doelstelling in algemene zin is het versterken van het passend en dekkend aanbod voor (hoog)begaafde leerlingen in een samenwerkingsverband.
 - De subsidie wordt opgedeeld in twee verschillende aanvraagprocedures; één voor de CA-middelen van €14/€28 miljoen gericht op verdere versterking van de ondersteuning aan (hoog)begaafde leerlingen in het algemeen en één voor de €9,5 miljoen - uit het amendement - gericht op de versterking of inrichting van voltijd HB-voorzieningen.
 - Samenwerkingsverbanden vragen van de CA-middelen subsidie aan voor hun regio. Bij de aanvraag worden zij gevraagd een analyse toe te voegen van hun huidige en gewenste aanbod.
 - Samenwerkingsverbanden vragen binnen de amendementsgelden van €9,5 miljoen de subsidie aan voor specifieke voltijd HB-voorzieningen binnen hun regio. Daarnaast wordt gevraagd om in het meerjarenbeleidsplan van het schoolbestuur/samenwerkingsverband aan te geven: i. hoe zij de middelen per voltijd HB-voorziening gaan inzetten op het versterken en borgen van de voorziening en wordt bij de subsidieaanvraag een handtekening van de directeur van de voltijd HB-voorziening bijgevoegd.
- Er wordt onderzoek ingezet om te beoordelen of de middelen na afloop van de subsidieperiode kunnen worden toegevoegd aan de lumpsum.
- De subsidie wordt gepubliceerd voor de zomer 2023 en er is een verschil in de middelen vanuit het amendement en de andere middelen. De middelen vanuit het amendement kunnen eerder worden toegekend, omdat daarvoor geen analyse wordt gevraagd van samenwerkingsverbanden. Daarbij wordt daarmee tegemoet gekomen aan de financiële noodzaak vanuit het onderwijsveld om de HB-voorzieningen in stand te kunnen houden en de politieke druk/toezeggingen.
- Het subsidieplafond wordt verdeeld naar rato van het aantal leerlingen dat op 1 februari 2023 (po) of op 1 oktober (vo) 2022 ingeschreven stond op een school horende bij het samenwerkingsverband.
- Omdat de subsidie verstrekt wordt voor een bepaald doel in een bepaalde

⁴[Themabrochure-Peergrouponderwijs.pdf \(nationaltalentcentre.nl\)](https://www.nationaltalentcentre.nl/themabrochure-Peergrouponderwijs.pdf)

periode, in dit geval wordt voorgesteld t/m 2025, kunnen de bedragen als vooruit ontvangen bedragen worden opgenomen op de balans. Hierdoor vallen ze niet vrij in het eigen vermogen van samenwerkingsverbanden en worden ze ook niet meegenomen in het bovenmatig eigen vermogen.

Financiële gevolgen

- Voor hoogbegaafdheid is met het CA-akkoord €14 miljoen extra beschikbaar gekomen. Daarmee is het totaal beschikbare budget voor hoogbegaafdheid €28 miljoen vanaf 2024.
- Deze middelen worden uitgegeven via een subsidieregeling en staan op de begroting als "aanvullende bekostiging" op artikel 1 (PO).
- Tijdens het debat over de conceptbegroting OCW 2023 hebben Paul (VVD) en Van Meenen (D66) een amendement ingediend om €9,5 miljoen toe te voegen in 2023. In 2023 is in totaal €23,5 miljoen beschikbaar.
- Om de beschikbare middelen in 2023, waaronder de middelen die via het amendement zijn vrijgekomen, nog dit jaar uit te kunnen geven is uitvoeringscapaciteit van DUS-i nodig. Hoeveel capaciteit dit zal kosten, is afhankelijk van de subsidievoorwaarden en de invulling van de subsidie.
- De regeling sluit aan op een andere regeling, hoe minder afwijking daartussen is, hoe minder werklast het voor aanvragende samenwerkingsverbanden en DUS-i zal vragen.
- De werklast van DUS-i is momenteel zeer hoog, omdat er veel regelingen zijn die nog in 2023 middelen moeten uitkeren aan samenwerkingsverbanden en scholen. Deze regeling krijgt nu vanwege de politieke toezegging prioriteit. Dit kan betekenen dat een andere regeling moet schuiven. Dit wordt momenteel in kaart gebracht.

Risico op dubbelfinanciering

- De samenwerkingsverbanden hebben door corona minder mogelijkheid gehad om de middelen uit de vorige subsidieregeling uit te geven. Er is toen besloten tot een verlenging van de uitgave van deze middelen tot 1 augustus 2024. Omdat de nieuwe subsidieregeling dit jaar nog in werking treedt, is er tot 1 augustus 2024 een risico op dubbelfinanciering. Ongeveer de helft van de samenwerkingsverbanden hebben die verlenging aangevraagd en daar doet dit risico zich dus voor.
- Er kan geen goede inschatting worden gemaakt van de resterende subsidiemiddelen en daarmee het risico op dubbelfinanciering betreffende samenwerkingsverbanden die verlenging hebben aangevraagd en nog kunnen besteden t/m 1 augustus 2024.
- Van de betreffende samenwerkingsverbanden die verlenging hebben aangevraagd wordt in het plan van aanpak daarover verantwoording gevraagd.

Bijlage 1: overzicht toezeggingen subsidieregeling

Er zijn verschillende toezeggingen gedaan met betrekking tot de subsidieregeling, zowel in de Kamerbrief, als de feitelijke vragen van de Commissiebrief en Kamervragen lid Paul en het debat. Deze zijn verwerkt in de subsidieregeling:

- In de Kamerbrief uitwerking plan van aanpak hoogbegaafdheid zijn de volgende toezeggingen over de subsidieregeling gedaan:
 - gericht aandacht voor het aanbod voor ook de (zeer) hoogbegaafde leerlingen (extra ondersteuning)
 - gericht aandacht voor (hoog)begaafde leerlingen die (dreigen) niet naar school te gaan
 - explicieter opnemen wat verstaan wordt onder het inrichten van een passend en dekkend aanbod
 - verduidelijken dat voor het volledige (hoog)begaafdheidsspectrum ontwikkelingsmogelijkheden moeten worden geboden in een samenwerkingsverband
 - er moet worden ingezet op vroegtijdige signalering
 - opnemen dat samenwerkingsverbanden bij aanvraag van de subsidie een analyse maken van het huidige aanbod en hoe passend en dekkend dit is in relatie tot de groep (hoog)begaafde leerlingen en (hoog)begaafde leerlingen die (dreigen) niet naar school te gaan
 - aan het einde van de meerjarige subsidieregeling wordt bekeken hoe de beschikbare middelen onderdeel kunnen worden van de bekostiging
- In de feitelijke vragen die voorafgaand aan het debat naar de Kamer zijn gestuurd is tevens toegezegd:
 - Dat de gelden vanuit het amendement ten behoeve moeten komen van een voorziening bestaande uit minimaal 1 klas, gericht op voltijd aanbod voor (hoog)begaafde leerlingen
- In het debat is toegezegd:
 - Dat de subsidieregeling voor de zomer 2023 wordt opengesteld voor samenwerkingsverbanden.

TER ONDERTEKENING

Aan: MPVO

Voortgezet Onderwijs

Van

2 - Persoonsgegevens

Datum

23 mei 2023

Referentie

Bijlagen

1. Wijziging Benoemingsbesluit

nota

Vervolg permanent adviescollege voor
curriculumonderhoud en wetenschappelijke
curriculumcommissie

Aanleiding

Maandag 22 mei heeft het notaoverleg Curriculum funderend onderwijs en Masterplan basisvaardigheden plaatsgevonden waarbij het permanent adviescollege voor curriculumonderhoud ter sprake is gekomen (hierna college). Tijdens het debat is er door enkele Kamerleden kritiek geuit op de timing van het wetsvoorstel voor wat betreft het permanente college en het systeem voor periodiek onderhoud. Zij hebben verzocht eerst de huidige herziening af te ronden en daarna pas te willen kijken voor een systeem voor periodiek curriculum onderhoud om de lessen van de huidige herziening zo goed mogelijk mee te kunnen nemen. U heeft verzocht om opties om tegemoet te komen aan de zorgen van de Kamer. Deze worden hier per nota aan u voorgelegd. Ook wordt in deze opties geschetst hoe kan worden voldaan aan de toezegging in de Kamerbrief Tussenbalans om een warme overdracht te laten plaatsvinden tussen de wetenschappelijke curriculumcommissie en het permanente adviescollege.¹ Tot slot worden twee nieuwe leden voor de wetenschappelijke curriculumcommissie aan u voorgedragen voor benoeming.

Geadviseerd besluit

1. Ambtelijk wordt geadviseerd om **optie 1** uit te werken. Hierin wordt het huidige wetsvoorstel **gefaseerd en opgeknapt** in twee onderdelen:
 - o Een wetsvoorstel om de **benodigde nieuwe juridische grondslagen** te regelen voor de huidige curriculumbijstelling. Het advies is om dit niet te vertragen en voor de zomer in internetconsultatie te brengen.
 - o En een wetsvoorstel om **periodiek curriculumonderhoud** te regelen voor toekomstige bijstellingen. Het advies is om hier te kiezen voor een korte vertraging naar **eind 2024 / begin 2025**, om de lessen van de huidige herziening mee te nemen in de toekomstige systematiek.
 - o Daarmee komt u tegemoet aan de zorgen en wens van de Kamer. Er wordt parallel verder gewerkt aan het uitdenken van dit systeem, inclusief de wens van de Kamer om toetsing daar goed in mee te nemen. In de voortgangsrapportage van de curriculumherziening die

Kan ik volgen wel
graag parallel wetsvoorstel
voorbereiden maar indienen
gelijk nadat we de
benodigde evaluatie info
hebben. Kunnen we dat
geheel in een planning
inbrengen?

¹ Kamerstukken II 2022/2023, 31293, nr.658

- na de zomer wordt verzonden kan de Kamer geïnformeerd worden over de korte vertraging van het wetsvoorstel.
- De wettelijke grondslag voor de huidige curriculumherziening is begin 2025 rond. Daarna vindt implementatie plaats en de eerste examenprogramma's zullen 2 á 3 jaar daarna worden afgenomen. Wanneer eind 2024 het wetstraject in gang wordt gezet kan het college eind 2026 ingesteld worden. In de tussentijd wordt gezamenlijk met SLO al aan de onderhoudskalender gewerkt en zal bij eventueel noodzakelijk onderhoud SLO dit verrichten in eenzelfde lijn als bij de huidige curriculumbijstelling. Hoe wordt omgegaan met curriculumonderhoud in deze tussenliggende periode dient goed communiceert te worden naar scholen.
 - Om te kunnen voldoen aan de toezegging van een warme overdracht, dient de wetenschappelijke curriculumcommissie in dit scenario met een jaar te worden verlengd.
2. Indien u akkoord bent met het **Benoemingsbesluit** en de twee voorgestelde leden voor de wetenschappelijke curriculumcommissie, graag uw handtekening onder:
- a) **het besluit** en;
 - b) **de toelichting** bij het besluit.

Kernpunten

Momenteel wordt de wettelijke basis voor het college en het stelsel voor periodiek onderhoud, samen met de benodigde nieuwe grondslagen voor de huidige curriculumherziening, vormgegeven in één wetsvoorstel. Uit het debat kwamen de volgende signalen:

- D66 heeft aangegeven eerst de huidige herziening tot een goed einde te willen brengen en pas na een grondige evaluatie (ook over Curriculum.nu en Onderwijs 2032) te willen kijken naar een permanente structuur. Er was begrip voor dat als men naar een permanent systeem wil daar een onafhankelijk instituut voor nodig is, maar er is nog geen overtuiging dat dit in de vorm van het voorgestelde college zou moeten. Daarbij werd benoemd dat het interessant zou zijn hiervoor ook te kijken naar een combinatie met toetsing.
- De SP heeft in een soortgelijke lijn verzocht te kijken naar het nut van een publiek instituut voor curriculum en toetsing (samenvoeging college en het CvTE).
- Deze partijen hebben tijdens het debat maandag hierover een motie ingediend, maar beide moties zijn voorlopig aangehouden.

De status van de huidige wetenschappelijke curriculumcommissie is als volgt:

- Conform het Instellingsbesluit bestaat de commissie nog tot 1 januari 2024 en dient de commissie nog te adviseren over 1) vernieuwde kerndoelen en eindtermen en 2) over de eigen werkwijze en samenstelling. Vanwege de gewijzigde planning van de

curriculumbijstelling kan de commissie conform het Instellingsbesluit in 2023 niet meer adviseren over vernieuwde kerndoelen en eindtermen omdat die er in 2023 nog amper zijn.

- In de Kamerbrief Tussenbalans bijstelling kerndoelen basisvaardigheden zijn daarnaast de volgende twee toezeggingen gedaan:
 - 1) De huidige wetenschappelijke curriculumcommissie adviseert nog over de opbrengsten van de huidige curriculumbijstelling en reflecteert daarin ook op haar eigen werkwijze.
 - 2) De afrondende werkzaamheden van de huidige curriculumcommissie worden ingevlochten in de werkzaamheden van het permanente Curriculumcollege en er vindt een warme overdracht plaats.
- Om aan deze toezeggingen en het Instellingsbesluit te kunnen voldoen dient de wetenschappelijke curriculumcommissie te worden verlengd en hangt het besluit op vertraging van het wetsvoorstel, samen met de duur van de verlenging.
- Tot slot zijn op basis van uw akkoord recent twee nieuwe leden geworven voor de wetenschappelijke curriculumcommissie en willen we hen aan u voordragen tot benoeming.

U heeft verzocht om opties tot vertraging die hierbij worden geschetst. Ook wordt toegelicht wat dit betekent voor de looptijd van de wetenschappelijke curriculumcommissie:

- 1. Kort vertragen: eind 2024 / begin 2025 het wetstraject starten nadat de huidige inhoudelijke ontwikkeling en beproeving is afgerond. De wetenschappelijke curriculumcommissie wordt verlengd met een jaar.
- 2. Lang vertragen: over 6 jaar (rond 2029) het wetstraject starten nadat de huidige herziening is geïmplementeerd en mogelijk de eerste onderwijsresultaten duidelijk zijn. De wetenschappelijke curriculumcommissie kan over alle opbrengsten van de huidige curriculumbijstelling adviseren en wordt met twee jaar verlengd.
- 3. Niet vertragen: onverminderd doorgaan met het wetstraject waardoor deze begin 2025 in werking treedt. Hiervoor moet het wetsvoorstel vóór de zomer van 2023 in procedure worden gebracht. In dit scenario kunt u er voor kiezen de wetenschappelijke curriculumcommissie niet te verlengen.

Toelichting

1. Opties wetsvoorstel

Het wetsvoorstel waar nu aan gewerkt wordt bestaat grofweg uit twee delen:

- Toevoegen wettelijke grondslagen voor kerndoelen Burgerschap en Digitale Geletterdheid. Deze grondslagen zijn nodig om kerndoelen voor deze leergebieden te kunnen vaststellen.
- Beschrijving van het systeem van periodiek onderhoud. Oftewel: het regelen van een wettelijke opdracht voor de Onderwijsraad en een permanent adviescollege.

Dat laatste staat na afloop van het debat onder druk. Het is onwenselijk om het introduceren van een wettelijke grondslag kerndoelen Burgerschap en Digitale Geletterdheid (en daarmee het vaststellen van die kerndoelen) te vertragen vanwege het uitstellen van wetswijzigingen die nodig zijn voor een systeem van periodiek onderhoud. Voor het eerste deel van het wetsvoorstel is het streven voor de zomer van 2023 de internetconsultatie te laten starten.

Hieronder worden de verschillende opties nader beschreven en worden de voor- en nadelen benoemd:

1. **Wetsvoorstel losknippen en korte vertraging, verlenging curriculumcommissie met een jaar:**

U zou ervoor kunnen kiezen om eind 2024 / begin 2025 verder te gaan met het maken van de wettelijke basis voor het systeem van periodiek onderhoud en het college. In dit scenario dient de wetenschappelijke curriculumcommissie met een jaar te worden verlengd om warme overdracht mogelijk te maken. Op dat moment:

- is de ontwikkeling van de conceptkerndoelen basisvaardigheden (Nederlands, Rekenen/Wiskunde, Burgerschap en Digitale Geletterdheid) afgerond,
- zijn de conceptkerndoelen Nederlands en Rekenen/wiskunde volledig beproefd, de conceptkerndoelen Burgerschap en Digitale Geletterdheid deels,
- is het wetsvoorstel voor de grondslagen Burgerschap en Digitale Geletterdheid (bijna) afgerond (beoogde vaststelling in Q1 2025) en
- zijn over de kerndoelen basisvaardigheden en eerste set eindtermen geadviseerd door de wetenschappelijke curriculumcommissie.

+ Door deze vertraging komt u (deels) tegemoet aan de wens van de twee fracties. Ook heeft u meer informatie beschikbaar om het permanente systeem vorm te geven.

+ Naast meer informatie is er ook meer tijd beschikbaar voor het wetsvoorstel. Dit komt de kwaliteit van het wetsvoorstel ten goede omdat vanwege de tijdsdruk nu nog niet alle aspecten goed zijn uitgedacht. Mocht er ten aanzien van het wetsvoorstel een korte vertraging plaatsvinden, zal ondertussen wel doorgewerkt worden aan een verbeterde samenwerking in de curriculum- en toetsketen, de ontwikkeling van de onderhoudskalender, het loket voor het melden van onderwerpen voor het curriculum en het plan voor monitoring en evaluatie.

+ Er is ruimte om te reflecteren op eerdere 'herzieningsprocessen' zoals Onderwijs 2032 en Curriculum.nu (dat laatste is zelfs al gedaan door de wetenschappelijke curriculumcommissie in Tussenadvies 1).

+ SLO kan zich concentreren op het bijstellen van de kerndoelen en examenprogramma's en hoeft zich voorlopig niet bezig te houden met veranderingen in de organisatie.

+ Er wordt voldaan aan de toezeggingen in de Kamerbrief om de wetenschappelijke curriculumcommissie te laten adviseren over de opbrengsten van de huidige curriculumbijstelling en de ambitie van een warme overdracht.

Ook wordt voldoende voldaan aan het Instellingsbesluit van de commissie.

- + De wetenschappelijke curriculumcommissie kan meer reflecteren op haar eigen werkwijze en samenstelling omdat ze ook adviseert over vernieuwde kerndoelen en eindtermen. Deze informatie kan ook worden gebruikt voor het wetsvoorstel.
- U kunt het wetsvoorstel over het periodiek onderhoud niet meer in de huidige kabinetsperiode aanbieden aan de kamer.
- De rapporten van de wetenschappelijke curriculumcommissie zijn overwegend positief ontvangen tot nu toe maar ook zijn er kritische geluiden in de Kamer en het onderwijsveld geweest. Verlenging zou ongewenste effecten kunnen hebben wanneer criticasters het werk van de commissie in twijfel trekken.

2. Wetsvoorstel losknippen met lange vertraging en langdurige verlenging huidige commissie:

U zou er ook voor kunnen kiezen te wachten met het systeem van periodiek onderhoud zodra de huidige curriculumherziening in zijn geheel is afgerond en de wetenschappelijke curriculumcommissie met twee jaar te verlengen. Over ongeveer 6 jaar (dus 2029) is:

- de huidige herziening grotendeels geïmplementeerd,
- is er enig zicht op de uitwerking in de praktijk,
- zijn de eerste onderwijsresultaten bekend met de nieuwe kerndoelen,
- heeft de wetenschappelijke curriculumcommissie mogelijk over alle opbrengsten van huidige curriculumbijstelling kunnen adviseren.

+ Door de huidige curriculumherziening af te ronden ontstaat er een completer beeld over de werking in de praktijk en de uitwerking op de onderwijsresultaten.

+ In dit scenario wordt ruim voldaan aan de toezeggingen in de Kamerbrief en het Instellingsbesluit met betrekking tot de wetenschappelijke curriculumcommissie. Ook kan de commissie in dit scenario meer reflecteren op haar eigen werkwijze en biedt dit informatie.

- Pas over 6 jaar zal er een systeem voor periodiek onderhoud worden gemaakt, terwijl sommige vakken tussentijds wellicht dienen te worden aangepast. Ook zonder het systeem kan dit worden gedaan, maar in mindere mate dan op de manier waarop u dat voor ogen heeft; automatisch, transparant en voorspelbaar.
- Ook in dit scenario kan verlenging van de wetenschappelijke curriculumcommissie de eerder genoemde ongewenste effecten hebben.

3. Wetsvoorstel niet losknippen en dus ook geen vertraging, huidige commissie niet verlengen:

U kunt er tenslotte ook voor kiezen niet te vertragen en de wetenschappelijke curriculumcommissie niet te verlengen. Dit betekent dat de uitwerking van het systeem van periodiek onderhoud onverminderd wordt doorgezet, het streven blijft het wetsvoorstel voor de zomer in internetconsultatie laten gaan en in 2025 in werking te laten treden. Ook betekent dit dat de wetenschappelijke curriculumcommissie niet kan adviseren over de opbrengsten van de huidige

curriculumbijstelling en kan er mogelijk geen warme overdracht plaatsvinden. Op het moment van indiening van het wetsvoorstel zullen we weten:

- hoe de kerndoelen Nederlands, Rekenen/wiskunde, Burgerschap en Digitale Geletterdheid eruit zien, maar niet de examenprogramma's,
- hebben we weinig zicht op ontvangst daarvan in de praktijk en niets over de implementatie of resultaten.

+ U heeft meer kans het wetsvoorstel aangaande periodiek onderhoud binnen de huidige kabinetsperiode af te ronden.

+ Er is een kleine minderheid kritisch op de rapporten van de wetenschappelijke curriculumcommissie. Met het niet verlengen van de commissie geven we gehoor aan hun kritiek.

- Deze optie heeft minder politiek draagvlak. Doordat de grondslagen voor de huidige herziening in één wetsvoorstel worden geregeld met de grondslagen voor het systeem van periodiek onderhoud en het college betekent dit een risico voor de huidige herziening. Dat uitwerking van het permanente systeem geen invloed mag hebben op de huidige herziening is een breed gedragen standpunt van de Kamer.

- Verder is de uitwerking van het permanente systeem (in het bijzonder de rol, taken en inrichting van een college) nog niet optimaal doordacht. Door te vertragen is hier meer tijd voor, wat de kwaliteit van en het draagvlak voor het wetsvoorstel ten goede komt. Maatschappelijk draagvlak is namelijk nog niet zeker. De meningen zijn verdeeld: een nieuw college draagt mogelijk bij aan bestuurlijk drukte, buiten OCW plaatsen wordt gezien als een risico, sommigen willen de hele curriculum- en toetsketen integreren tot één rijksinstituut.

- Er wordt niet voldaan aan de toezeggingen in de Kamerbrief en het Instellingsbesluit van de wetenschappelijke curriculumcommissie en dus niet aan de wens van de Kamer om deze commissie te laten adviseren over kerndoelen én eindtermen.

- Er is wetenschappelijk minder zekerheid over de kwaliteit van het bijgestelde curriculum doordat de wetenschappelijke curriculumcommissie hier niet over kan adviseren.

- Doordat de wetenschappelijke curriculumcommissie amper kan adviseren over de opbrengsten van de huidige curriculumbijstelling, kan de commissie ook niet op dit onderdeel reflecteren, en kan deze informatie niet worden gebruikt voor de inrichting van het systeem van periodiek onderhoud.

2. Benoeming twee nieuwe leden wetenschappelijke curriculumcommissie

2 - Persoonsgegevens

	2 - Persoonsgegevens

	2 - Persoonsgegevens

Financiële gevolgen

Het besluit wel of niet te vertragen heeft geen gevolgen voor de hoogte van de kosten voor het systeem van periodiek onderhoud en het college. Wel verschuift bij vertraging de besteding van de budgetten op in de tijd.

Het verlengen van de wetenschappelijke curriculumcommissie heeft wel financiële gevolgen. De dekking is bij verlenging nog niet geregeld voor 2024 en eventueel volgende jaren. Met de eerste volgende actualisatie van het bestedingsplan PO en VO wordt bij verlenging dit ingepast voor 2024. De kosten voor de curriculumcommissie worden op dit moment gedekt uit de volgende posten, 50/50 verdeeld over het bestedingsplan van PO en VO:

- Werkbudget Curriculumcommissie: €228.000
- Bezoldiging Commissieleden: €32.000

Volgende processtappen

- Indien u akkoord bent met optie 1: het opsplitsen van het wetsvoorstel en het verlengen van de wetenschappelijke curriculumcommissie met ruim een jaar, worden de data in zowel het Instellingsbesluit als het Benoemingsbesluit van de commissie aangepast, en aan u voorgelegd ter ondertekening.

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

TC-versie

(19-04-'23)

24-04-2023 opmerkingen MPVO
37601819

Ipwr!

TER BESLUITVORMING
Aan: MPVO

Prim Definitie van stijl: Kop 1

Van

2 - Persoonsge...

Datum

28 maart 2023

Referentie

37601819

Bijlagen

1. Vervolg inzet extra
prijsbijstelling 2022
voor PO/VO

nota

Uitschieters regeling energie

Aanleiding

Bij Najaarsnota 2022 is de Tweede Kamer geïnformeerd dat er indicatief € 400 mln. extra beschikbaar zou komen voor OCW-instellingen vanwege stijgende (energie)lasten via een extra prijsbijstelling over 2022. Op 16 maart bent u, door de nota *Extra prijsbijstelling 2022 & loon- en prijsbijstelling 2023*, geïnformeerd dat dit slechts € 142 mln. bedraagt. Dat komt door de neerwaartse bijstelling van de inflatie voor overheidsuitgaven (de reguliere prijsbijstelling in het vo is wel hoger). Voor po en vo is er daardoor in plaats van € 117 mln. maar € 28,5 mln. beschikbaar. Deze lagere prijsbijstelling heeft tot gevolg dat het geld dat ingezet kan worden voor de uitschietersregeling energie (hierna: energieregeling) beperkt wordt ten opzichte van eerder genoemde bedragen. In deze nota worden naar aanleiding van deze gewijzigde situatie een tweetal besluiten voorgelegd.

Gevraagd besluit

- Wilt u naar aanleiding van de lagere extra prijsbijstelling uw eerdere keuze voor de energieregeling herzien? Welke van de drie alternatieven heeft uw voorkeur? Wij adviseren u optie 2.

Kernpunten

- U bent naar aanleiding van de nota *Vervolg inzet extra prijsbijstelling 2022 voor PO/VO* (#36270248) (zie bijlage) akkoord gegaan met de volgende inzet van de toen verwachte beschikbare € 117 mln.:
 - Ca. € 76,5 mln. beschikbaar voor generieke compensatie;
 - Ca. € 40,5 mln. beschikbaar voor de energieregeling. Een bestuur komt in aanmerking voor de energieregeling als de energielasten meer dan 3,2% van de totale lasten bedragen en daarvan wordt 50% vergoed.¹ Het bovenmatig eigen vermogen van het bestuur wordt betrokken in aanspraak op en de hoogte van de tegemoetkoming.
- We schetsen drie alternatieven hoe om te gaan met de energieregeling naar aanleiding van de lagere extra prijsbijstelling:
 1. De volledige extra prijsbijstelling (€ 28,5 mln. structureel) inzetten voor generieke compensatie en dus geen energieregeling.
 2. De volledige extra prijsbijstelling in 2023 (€ 28,5 mln.) inzetten voor de energieregeling, met dezelfde uitgangspunten als hierboven. Vanaf

¹ In de toelichting is een tabel opgenomen met het geraamde aantal besturen dat een beroep zal doen op de energieregeling en de geraamde kosten.

- 2024 wordt de reeks generiek uitgekeerd, mits er geen ontwikkelingen zijn die nopen tot verlenging van de regeling in 2024.
3. Handhaven eerder voorgestelde energieregeling (€ 40,5 mln.), door de volledige extra prijsbijstelling in 2023 (€ 28,5 mln.) plus een eventuele kasschuif uit een later jaar of latere jaren (in totaal € 12 mln.). Hiervoor is in afstemming met FIN nodig; het is onzeker of ze akkoord zullen gaan, mede omdat de kasschuiven voor 2023 al ingediend hadden moeten zijn. De resterende budgetten voor de extra prijsbijstelling in latere jaren worden verwerkt als generieke compensatie.
- De onzekerheid rond dit vraagstuk zit, zoals eerder aangegeven, in de beperkt beschikbare gegevens die gebruikt kunnen worden voor de ramingen. Deze komen uit een enquête van het najaar 2022. Het is onduidelijk wat bijvoorbeeld de dalende energieprijzen precies voor alle scholen betekenen. Daaromheen speelt ook de situatie rond DVEP, waardoor ca. 70% van de besturen nog maar tot uiterlijk 1 januari 2024 kunnen profiteren van hun huidige gunstige energiecontracten.² Daarom is het ook niet goed inzichtelijk hoeveel schoolbesturen zich zullen melden voor de energieregeling of, als die er niet komt, bij OCW voor aanvullende bekostiging.
 - De voordelen van een energieregeling zijn³:
 - U komt tegemoet aan de grote verschillen die scholen ervaren bij de gestegen energielasten en voor diegenen voor wie de generieke compensatie niet voldoende is.
 - Met deze regeling komt u ook tegemoet aan de motie Paternotte c.s.⁴ die oproept tot gerichte ondersteuning van scholen.
 - Deze regeling voorkomt ook dat schoolbesturen zich tot ons zullen wenden voor extra geld. Deze aanvragen zullen individueel door ons, zonder vooraf gecommuniceerde voorwaarden, moeten worden beoordeeld. Bij meerdere aanvragen is dit al uitvoeringstechnisch zeer complex. De dekking zal dan binnen de eigen begroting gezocht moeten worden.
 - Er is in communicatie richting TK en scholen gemeld dat er verkend wordt of een 'noodregeling voor uitschieters' mogelijk/wenselijk zou zijn. Er is daarmee wel een verwachting gewekt dat uitschieters extra tegemoetkoming zouden krijgen.
 - De voordelen van generieke compensatie:
 - Dit scheelt werkzaamheden bij DUS-i die al veel subsidies voor ons uitvoert.

² U wordt hierover binnenkort via een aparte nota geïnformeerd.

³ De voordelen van de ene optie, zijn de nadelen van de andere optie. Daarom worden alleen de voordelen genoemd.

⁴: "verzoekt het kabinet (...) ook te kijken naar gerichte ondersteuning van scholen en cultuurstellingen (...)" (Kamerstukken II, 2022/23, 36 200, nr. 23)

Datum
22 maart 2023

- Geeft de garantie dat alle middelen ook worden ingezet voor scholen. Bij een subsidieregeling kan er onderuitputting zijn.
- De kans is ook aanwezig dat de regeling zal worden overgeschreven. Schoolbesturen zullen dan in eerste instantie minder krijgen dan ze aanvragen. Dat betekent ook dat verwachting vanuit het veld maar gedeeltelijk kunnen worden waargemaakt.
- Voor de omvang van de subsidieregeling (optie 2 vs 3) is vooral het scenario van de energieprijzen van belang. Bij scenario 'laag' is de € 28,5 ruim voldoende. Bij een hoger scenario zal het plafond eerder bereikt zijn. Dat betekent dat de scholen die aanvragen minder geld krijgen. Een te laag vastgesteld subsidieplafond kan frustratie oproepen bij scholen. Het subsidieplafond kan eventueel bij Najaarsnota opgehoogd worden (onder voorbehoud van dekking). U kunt er ook voor kiezen om de drempelwaarde of de tegemoetkoming boven de drempelwaarde aan te passen, waardoor de regeling goedkoper wordt en minder scholen een beroep zullen doen daarop. Wij zullen ook nog goed kijken naar deze kaders. Deze kaders zullen gegeven het beperkte budget niet te ruim moeten zijn om overtekening te voorkomen. Als de eerder genoemde kaders dan veranderen, leggen we dat aan u voor.
- Wij adviseren u optie 2, met name vanwege het risico dat als er geen aparte energieregeling is, scholen zich alsnog bij ons zullen melden voor aanvullende bekostiging. Eén aanvraag voor aanvullende bekostiging kan al complex zijn, want het is niet altijd evident wat financiële problemen zijn en of/wat een school nodig heeft om uit die problemen te komen. Zonder vooraf opgesteld kader is het dan zeer complex om meerdere aanvragen op een uniforme wijze te behandelen. De afhandeling van aanvragen kan bij een toekenning tot precedent leiden (en nieuwe aanvragen uitlokken) of bij een afwijzing tot aandacht in media of politiek leiden (bijvoorbeeld als dat leidt tot ontslagen of annuleren van nieuwbouwplannen) of tot juridische procedures. We kunnen nu niet goed inschatten om hoeveel aanvragen het zal gaan. In dat geval zou het hebben van een energieregeling die open staat bij DUS-I helpen en zelfs werk voorkomen. We kunnen scholen dan doorverwijzen naar de regeling.
- Om deze regeling in de zomer open te kunnen stellen voor scholen is het nodig om eind mei een definitieve regeling te hebben. De regeling zal voor die tijd nog aan u worden voorgelegd en bevat voorsnood de uitgangspunten die in deze en de eerdere nota (zie bijlage) met u zijn gedeeld.
- Nadat de regeling is opengesteld en de aanvragen zijn gedaan is het alleen mogelijk om het subsidieplafond aan te passen. Het gaat dan om een aanpassing voor de gehele regeling en hier moet wel dekking voor worden gezocht. Deze is er op dit moment niet. Het later aanpassen van de voorwaarden, zoals de drempelwaarde, is dan niet meer mogelijk.

Toelichting bij je vraag.
Ableed om dat wat te
werken met deze hoofdlijnen?
Eind mei krijg je definitief,
maar dan is er dus niet meer
veel tijd om regeling aan te
passen.

Voldoende geld voor
gereserveerd? Want oh

Toelichting

- De extra prijsbijstelling van € 28,5 mln. is structureel beschikbaar vanaf 2023. In deze nota schetsen we de alternatieven hoe u kunt omgaan met de extra prijsbijstelling in 2023. Het advies is om voor 2024 en verder de prijsbijstelling generiek te verdelen, door het in de bekostiging te verwerken, zoals dat ook bij de reguliere loon- en prijsbijstelling gebeurt.
- In een eerdere nota (zie bijlage) is de volgende uitwerking voorgesteld, inclusief bijbehorende scenario's: *De drempel voordat een bestuur in aanmerking komt voor de energieregeling is **3,2%** van de totale lasten. Dat dekt een energieprijsstijging van gemiddelde ongeveer 200% af. VO heeft daarvoor een eigen bijdrage van ca. 1% van de totale lasten. PO minimaal 0,3%. Een bestuur dat in aanmerking komt voor de energieregeling krijgt **50%** van de kosten boven de 3,2% vergoed.*
- In onderstaande tabel is te zien hoeveel schoolbesturen er met deze indeling, in de verschillende scenario's, naar verwachting voldoende dekking hebben door de prijsbijstelling (rij 1), een eigen bijdrage moeten doen zonder beroep op de energieregeling (rij 2) en een beroep op de energieregeling doen (rij 3).

		Laag	Midden	Hoog
1	Aantal besturen valt in prijsbijstelling	938	894	810
2	Aantal besturen valt in eigen bijdrage	74	50	81
3	Aantal besturen valt in energieregeling	131	196	245
4	Uitputting energieregeling (mln.)	€16,3	€60,4	€145,1

- De tabel is vanwege twee factoren iets anders ten opzichte van de tabel in de vorige nota. Ten eerste, er wordt in deze analyse geen rekening gehouden met een generieke compensatie vanuit de extra prijsbijstelling (€ 28,5 mln.). Ten tweede, de reguliere prijsbijstelling voor 2023 voor vo pakt hoger uit dan in de vorige analyse was aangenomen (5,7% i.p.v. 4,0%).
- Uit de bovenstaande scenario's blijkt dat een groot aantal besturen hogere kosten zullen maken van de energieregeling. In een laag scenario, waarbij verwachte prijsstijgingen met 50% worden verlaagd, zou het huidige bedrag van € 28,5 mln. voldoende moeten zijn. Ook voor een midden-scenario, verwachten we dan ongeveer uit te komen, omdat er nog een correctie voor bovenmatig vermogen moet plaatsvinden.
- Het niet opstellen van een energieregeling zou kunnen betekenen dat meer dan 100 schoolbesturen mogelijk een aanvraag voor extra geld zullen doen. Maar omdat de drempelwaarde niet zal worden gecommuniceerd kan het aantal ook hoger uitvallen omdat scholen eerder al een aanvraag zullen doen.

TER BESLUITVORMING

Aan: MPVO

**Kansengelijkheid &
Onderwijsondersteuning**

Van

2 - Persoonsgegevens

Datum

23 juni 2022

Referentie

33195523

Bijlagen

Quick scan expertise- en
garantiebekostiging

nota

Vervolg quick scan Expertise- en garantiebekostiging

Aanleiding

De Inspectie van het Onderwijs heeft op vrijdag 3 juni het rapport *Quick scan Expertise- en garantiebekostiging* aan OCW aangeboden. De quick scan is op verzoek van OCW uitgevoerd. Het rapport (deze is als bijlage toegevoegd) moet al dan niet met een beleidsreactie aan de Tweede Kamer worden gezonden. De inspectie publiceert het rapport sowieso na vijf weken na het moment van aanbieden aan OCW, te weten 8 juli.

Geadviseerd besluit

Stemt u ermee in om:

- Het rapport na de zomer (met een beleidsreactie) naar de TK te sturen.
- Een traject te starten om de expertise- en garantiebekostiging (hierna: EGB) af te schaffen?
- Geen afbouwregeling of overgangsregeling in te stellen voor de scholen die hierdoor minder bekostiging krijgen?

*gang even
check op
politieke gevolgen*

Kernpunten

- De expertise- en garantiebekostiging (hierna: EGB) is in 2003 ontstaan als vorm van overgangsregeling. Met de invoering van de leerlinggebonden financiering (lgf) zijn twintig onderwijssoorten in het (v)so gereduceerd tot de vier clusters die we op dit moment kennen. Om te voorkomen dat specifieke scholen hierdoor erop achteruit zouden gaan, was er aanvankelijk een overgangsbekostiging uitgedacht. Vanwege de angst dat de expertise van deze scholen zou verdwijnen, heeft de Tweede Kamer op basis van een amendement er een meer structurele bekostiging van gemaakt (de EGB).
- De EGB is in de loop der jaren sowieso al afgenomen, doordat het geld voor andere doeleinden is ingezet. Bijvoorbeeld: de EGB die pedologisch instituten kregen is ingezet voor onderzoek door het Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek (NRO). Op dit moment zijn er nog 30 (v)so-scholen (van 21 besturen) die EGB ontvangen, voor ruim 2 mln. per jaar.¹ Voor 2 besturen gaat het om relatief grote bedragen (ca. € 960k en € 870k) en voor de overige zeer beperkt (tussen de € 3k en € 56k). Zie tabel 1 onder de toelichting voor meer informatie.
- De inspectie heeft met de quick scan alleen feitelijkheden opgehaald en geeft geen advies over het wel of niet continueren van de EGB.

¹ Er zijn twee scholen voor leerlingen met epilepsie die ook EGB krijgen, ca. € 7 mln. per jaar. Hiermee wordt het Landelijk Werkverband Onderwijs en Epilepsie (LWOE) bekostigd. Aangezien hiervoor een apart traject loopt, worden deze scholen hier niet meegenomen.

- Uit de quick scan komt geen overtuigend beeld naar voren dat de continuering van de huidige EGB rechtvaardigt. De scholen (en leerlingen) die wel EGB ontvangen verschillen niet fundamenteel van de andere scholen. Daarnaast wordt het budget, mede omdat het over het algemeen erg beperkt is, niet concreet ingezet, maar wordt het samengevoegd met andere budgetten. Uiteraard kan het betekenen dat schoolbesturen bepaalde dingen moeten laten als dit geld wegvalt, maar dat is an sich geen rechtvaardiging ten opzichte van andere schoolbesturen die het geld niet krijgen. Daarom ligt het in de lijn der rede om naar afschaffing van de EGB toe te werken.
- Afschaffing van de EGB vergt in ieder geval een (kleine) wetswijziging en het intrekken van een ministeriële regeling. Op zijn vroegst (als op korte termijn met het traject wordt gestart) kan dat vanaf 2024 ingaan, maar er kan ook gekozen worden om dat later in te laten gaan.
- Een generieke of specifieke overgangsregeling is niet wenselijk en niet nodig. De EGB is feitelijk al een overgangsregeling en de bekostiging die besturen minder zullen ontvangen is over het algemeen beperkt. Voor de twee besturen die relatief veel geld krijgen geldt dat het ten opzichte van het totale budget om een relatief beperkt bedrag gaat en dat er sprake is van een bovenmatig eigen vermogen (in 2020).
- Het vrijvallende budget kan op twee manieren ingezet worden:
 - In eerste instantie betrekken bij het huidige traject omtrent de herprioritering binnen de OCW-begroting. Het afschaffen van de EGB is één van de mogelijke opties daarvoor.
 - Investeren in passend onderwijs, door verhoging van het budget voor zware ondersteuning van samenwerkingsverbanden.
- Met betrekking tot het informeren van de TK:
 - Het rapport wordt sowieso op 8 juli gepubliceerd door de inspectie. Het is een optie om het rapport voor deze datum naar de TK te sturen, zonder beleidsreactie. Echter, gelet op de drukte voor het zomerreces en dat het rapport niet eerder aan de TK is toegezegd, adviseren we u om het rapport na de zomer (incl. beleidsreactie) aan de TK te sturen.
 - Indien afschaffen EGB één van de onderdelen uit de herprioritering is (en daarmee onderdeel van de begroting voor 2023, onder voorbehoud van instemming FIN) wordt geadviseerd om voor de verzending van de begroting een brief hierover te sturen.

Datum
23 juni 2022

Toelichting

Uitkomsten quick scan

- De quick scan richt zich op drie onderzoeksvragen:
 1. Waarvoor de EGB wordt ingezet;
 2. In welke mate de scholen die EGB krijgen afwijken van andere scholen;
 3. Wat er gebeurt als de EGB niet meer wordt verstrekt.

Voor onderzoeksvragen 1 en 3 is een vragenlijst uitgezet (volledig ingevuld door twaalf schoolbesturen) en zijn er verdiepende gesprekken gevoerd met drie schoolbesturen. Voor vraag 2 is een data-analyse gedaan.
- Er zijn nu nog 30 (v)so-scholen (van 21 besturen) die EGB ontvangen, voor in totaal € 2,2 mln. per jaar.² Voor 2 besturen gaat het om relatief grote

² Er zijn twee 'epilepsie-scholen' die ook EGB krijgen, ca. € 7 mln. per jaar. Hiermee wordt het Landelijk Werkverband Onderwijs en Epilepsie (LWOE) bekostigd. Aangezien hiervoor een apart traject loopt, worden deze scholen hier buiten beschouwing gelaten.

bedragen (ca. € 960k en € 870k) en voor de overige zeer beperkt (tussen de € 3k en € 56k). Zie tabel 1 onder de toelichting voor meer informatie.

Datum
23 juni 2022

- M.b.t. vraag 1: Twee besturen geven aan dat ze de EGB apart houden. Bij de andere tien besturen wordt het gebundeld met andere budgetten. Bij de twee besturen wordt (een deel van) het budget ingezet voor een concrete doelgroep. Drie besturen die specifiek expertisebekostiging ontvangen geven aan dat ze het onder andere inzetten voor behoud van expertise, waar het budget oorspronkelijk voor is bedoeld.
- M.b.t. vraag 2: Voor de vergelijking tussen scholen die wel of geen EGB krijgen is gekeken naar significante verschillen op enkele variabelen. Voor variabelen TLV-hoogte, leeftijd, geslacht en residentieel verblijf is er geen significant verschil gevonden. Er is wel een significant verschil bij:
 - Aantal leerlingen: gemiddelde schoolgrootte op EGB-scholen is hoger (alleen vso, voor so geen significant verschil)
 - Migratieachtergrond: percentage leerlingen met migratieachtergrond is lager op EGB-scholen.
 - Uitstroomprofiel: percentage leerlingen dagbesteding en vervolgonderwijs is bij EGB-scholen respectievelijk lager en hoger.
 - Stedelijkheid: EGB-scholen liggen in minder stedelijke gebieden (alleen so, voor vso geen significant verschil)
- M.b.t. vraag 3: negen besturen geven aan dat als de EGB wegvalt bepaalde zaken niet meer uitgevoerd of gefinancierd kunnen worden. Er is dan minder geld voor bijvoorbeeld begeleidend personeel. Bij het wegvallen van de EGB ontstaan er volgens de inspectie geen continuïteitrisico's.

Over informatie rond EGB

- Het stopzetten van de EGB is al eerder overwogen. Het was onderdeel van de beoogde (maar niet geëffectueerde) bezuiniging van € 300 mln. ten tijde van de invoering van passend onderwijs. In de brief aan de TK (van 17 juni 2011) waarin wordt gezegd dat de bezuiniging op de EGB niet doorgaat, wordt wel medegedeeld dat bij de eerstvolgende evaluatie passend onderwijs bezien zal worden of de EGB stopgezet kan worden. Dit onderzoek is niet meegenomen in de evaluatie, maar is nu dus alsnog gedaan.
- Op basis van een motie in de TK is in 2012 onderzoek gedaan door de inspectie of de EGB noodzakelijk was of dat dan bepaalde expertise zou verdwijnen (het onderzoek zag alleen op het personele gedeelte, niet het materiële). De inspectie kwam tot de conclusie dat alleen de noodzaak voor EGB voor de twee epilepsiescholen onomstotelijk vast te stellen was. De inspectie adviseerde om deze bekostiging bij de scholen te houden óf deze volledig toe te kennen aan een separate organisatie. De overige EGB kon verwerkt worden in de budgetten van samenwerkingsverbanden.
- In onderstaande tabel wordt per bestuur aangegeven hoeveel EGB ze krijgen en welk gedeelte dit is van het totale reguliere budget dat zij krijgen. HVE staat voor 'herverdeeleffect' en geeft aan wat het effect is van de vereenvoudiging bekostiging PO op het budget. De laatste kolom geeft de verhouding tussen het eigen vermogen en de signaleringswaarde bovenmatig eigen vermogen. Bij een waarde boven de '1' is er sprake van een (mogelijk) bovenmatig eigen vermogen, bij een waarde onder de '1' niet. Hoe hoger de waarde boven de '1', hoe hoger het bovenmatig eigen vermogen. Er is één bestuur dat onder de signaleringwaarde zit.

Tabel 1 – overzicht EGB per bestuur

Datum
23 juni 2022

Naam bestuur	EGB	% budget	HVE	1 - Bedrijfs...
Stichting De Onderwijsspecialisten	966.446	0,5%	-0,4%	1 - B...
Stichting 'Het Driespan'	871.659	1,4%	1,7%	1 - B...
Stg. Orthop. Centrum De Ambelt	58.112	0,2%	0,4%	1 - B...
Stg. Specialisten in Passend Onderwijs	45.889	0,1%	-0,1%	1 - B...
Stichting RENN4	36.523	0,0%	0,2%	1 - B...
Stichting Onderwijsgroep Punt Speciaal	34.084	0,1%	-0,8%	1 - B...
INOS	32.869	0,0%	-0,4%	1 - B...
Stichting Gewoon Speciaal Onderwijs	26.446	0,1%	0,2%	1 - B...
Stichting Verderwijs	24.256	0,2%	1,4%	1 - B...
Aloysius Stichting Onderwijs Jeugdzorg	20.470	0,0%	0,5%	1 - B...
Stichting Zuiderbos	18.019	0,1%	2,2%	1 - B...
Stichting Speciaal Onderwijs Fryslân	17.214	0,0%	-0,2%	1 - B...
Stichting Hub Noord-Brabant	17.214	0,0%	1,7%	1 - B...
Stichting Yulius Onderwijs	15.458	0,0%	0,9%	1 - B...
Stichting iHUB Onderwijs	12.409	0,0%	-0,3%	1 - B...
De Vlinder Speciaal Onderwijs cluster 4	8.266	0,2%	1,0%	1 - B...
Stichting Professor Fritz Redlschool (...)	7.456	0,2%	2,6%	1 - B...
Stichting Speciaal Onderwijs Twente (...)	6.575	0,0%	0,3%	1 - B...
Stichting Volare	6.574	0,1%	2,5%	1 - B...
Onderwijsstichting De Wijnberg	4.958	0,1%	2,6%	1 - B...
Stichting Eduvier Onderwijsgroep	3.322	0,0%	-0,3%	1 - B...